॥ శ్రీ గురుభ్యో నమః ॥

శ్రీ పార్వతీపరమేశ్వర కల్యాణవిధిః

కల్యాణాంగప్రయోగః

॥ శ్రీ ఉమామహేశ్వరాభ్యాం నమః ॥

॥ సంకలనమ్ ॥

శ్రీ శీలప్ప హరిప్రసాదశాస్త్రి

యథాసంప్రదాయం సంకల్ప-పుణ్యాహవాచన-
గణపతిపూజాదిపూర్వాంగకర్మాణి నిర్వర్త్య, అనంతరం
శ్రీపార్వతీపరమేశ్వరకల్యాణాంగప్రయోగమారభేత్ ॥

౫. శ్రీ శివ-పార్వతీ ధ్యాన-ఆవాహనమ్

శ్రీ పరమేశ్వర ధ్యానమ్

ధ్యాయేన్నిత్యం మహేశం రజతగిరినిభం చారుచంద్రావతంసం
రత్నాకల్పోజ్జ్వలాంగం పరశుమృగవరాభీతిహస్తం ప్రసన్నమ్ ।
పద్మాసీనం సమంతాత్ స్తుతమమరగణైర్వ్యాఘ్రకృత్తిం వసానం
విశ్వాద్యం విశ్వవంద్యం నిఖిలభయహరం పంచవక్త్రం
త్రినేత్రమ్ ॥

ఆవాహనమ్

ఓం భూః పురుషమావాహయామి ।
ఓం భువః పురుషమావాహయామి ।
ఓం సువః పురుషమావాహయామి ।
ఓం భూర్భువస్సువః సాంబసదాశివమావాహయామి ॥

శ్రీ పార్వతీ ధ్యానమ్

బాలార్కాయుతతేజసాం త్రినయనాం రక్తాంబరోల్లాసినీం
నానాలంకృతిరాజమానవపుషం బాలోడురాట్ఛేఖరామ్ ।
హస్తైరిక్షుధనుః సృణిం సుమశరం పాశం ముదా బిభ్రతీం
శ్రీచక్రస్థితసుందరీం త్రిజగతామాధారభూతాం స్మరేత్ ॥

ఆవాహనమ్

ఓం శ్రీమహాగౌరీదేవ్యై నమః ।
ధ్యాయామి । ఆవాహయామి ।
ఆసనం సమర్పయామి ॥

తతః శ్రీపార్వతీపరమేశ్వరాభ్యాం యథాశక్తి షోడశోపచారపూజాం సమర్పయేత్ ॥

౬. వరాగమనమ్ — ఎదుర్కోలు

మంగళవాద్యఘోషేణ శ్రీపరమేశ్వరస్య వరాగమనం భావయేత్ ॥

ప్రయోగవాక్యం

కైలాసశిఖరాద్దేవః సర్వదేవగణైర్వృతః ।
వివాహార్థం మహాదేవః సమాయాతు మహేశ్వరః ॥

హర హర మహాదేవ ।
శంభో శంకర ।
ఉమామహేశ్వరాయ నమః ॥

వరమూర్తిం కల్యాణమండపం ప్రవేశయేత్ ॥

౭. వరపూజా

వరరూపిణం శ్రీమహాదేవం సంపూజ్య —

ఆసనమ్

శ్రీ సాంబసదాశివాయ నమః ।
ఆసనం సమర్పయామి ॥

పాద్యమ్

పాదయోః పాద్యం సమర్పయామి ॥

అర్ఘ్యమ్

హస్తయోరర్ఘ్యం సమర్పయామి ॥

ఆచమనీయమ్

ముఖే ఆచమనీయం సమర్పయామి ॥

మధుపర్కమ్

సంప్రదాయానుసారం పెరుగు-తేనె లేదా పెరుగు-తేనె-నెయ్యి కలిపి మధుపర్కం సిద్ధం చేసి వరరూపిణం శ్రీమహాదేవాయ సమర్పయేత్ ॥

మధుపర్కం సమర్పయామి ॥

మంత్రః

ఓం భూర్భువస్సువః । తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గో దేవస్య ధీమహి । ధియో యో నః ప్రచోదయాత్ ॥ మిత్రస్య త్వా చక్షుషా ప్రతీక్షే । దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవేఽశ్వినోర్బాహుభ్యాం పూష్ణో హస్తాభ్యాం ప్రతిగృహ్ణామి ॥

గంధాన్ ధారయామి ।
అక్షతాన్ సమర్పయామి ।
పుష్పైః పూజయామి ।
ధూపమాఘ్రాపయామి ।
దీపం దర్శయామి ।
నైవేద్యం నివేదయామి ।
తాంబూలం సమర్పయామి ।
కర్పూరనీరాజనం సమర్పయామి ॥

౮. శివ ప్రవర

చతుస్సాగరపర్యంతం గోబ్రాహ్మణేభ్యః శుభం భవతు ॥

పరశివ-పరమేశ్వర-పరాపరశివ-పరంజ్యోతి-పరమాత్మ
పంచార్షేయప్రవరాన్విత పరశివగోత్రోద్భవస్య
సదాశివశర్మణో నప్త్రే ॥

చతుస్సాగరపర్యంతం గోబ్రాహ్మణేభ్యః శుభం భవతు ॥

పరశివ–పరమేశ్వర–పరాపరశివ–పరంజ్యోతి–పరమాత్మ
పంచార్షేయప్రవరాన్విత పరశివగోత్రోద్భవస్య
పరశివశర్మణః పౌత్రాయ ॥

చతుస్సాగరపర్యంతం గోబ్రాహ్మణేభ్యః శుభం భవతు ॥

పరశివ–పరమేశ్వర–పరాపరశివ–పరంజ్యోతి–పరమాత్మ
పంచార్షేయప్రవరాన్విత పరశివగోత్రోద్భవస్య
మహేశ్వరశర్మణః పుత్రాయ ॥

అఖిలాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకాయ,
కైలాసవాసాయ, త్రిలోచనాయ,
పంచవక్త్రాయ, నీలకంఠాయ,
గంగాధరాయ, చంద్రశేఖరాయ,
హరిణపరశుధరాయ, వృషభవాహనాయ,
ఉమామహేశ్వరాయ, సాంబసదాశివాయ,
శ్రీ ఈశ్వరశర్మణే వరాయ ॥

౯. పార్వతీ ప్రవర

చతుస్సాగరపర్యంతం గోబ్రాహ్మణేభ్యః శుభం భవతు ॥

ఇచ్ఛాశక్తి–జ్ఞానశక్తి–క్రియాశక్తి
త్ర్యార్షేయప్రవరాన్విత పరాశక్తిగోత్రోద్భవస్య
చతుర్ముఖబ్రహ్మణో నప్త్రీమ్ ॥

చతుస్సాగరపర్యంతం గోబ్రాహ్మణేభ్యః శుభం భవతు ॥

ఇచ్ఛాశక్తి–జ్ఞానశక్తి–క్రియాశక్తి
త్ర్యార్షేయప్రవరాన్విత పరాశక్తిగోత్రోద్భవస్య
మహామేరుశర్మణః పౌత్రీమ్ ॥

చతుస్సాగరపర్యంతం గోబ్రాహ్మణేభ్యః శుభం భవతు ॥

ఇచ్ఛాశక్తి–జ్ఞానశక్తి–క్రియాశక్తి
త్ర్యార్షేయప్రవరాన్విత పరాశక్తిగోత్రోద్భవస్య
హిమవచ్ఛర్మణః పుత్రీమ్ ॥

అఖిలాండకోటిబ్రహ్మాండనాయికాం,
జగన్మాతరం, జగదంబాం,
సర్వమంగళాం, సర్వశక్తిస్వరూపిణీం,
శైలపుత్రీం, హైమవతీం,
గౌరీం, ఉమాం, భవానీం,
అపర్ణాం, గిరిజాం, శివప్రియాం,
శ్రీ పార్వతీ నామ్నీం కన్యామ్ ॥

౧౦. కన్యావరణమ్

కన్యాదాతా వరమభిముఖీకృత్య —

ప్రయోగవాక్యం

సాలంకారాం మమ సుతాం కన్యాం దాస్యామి తే హర ।
పాణిం గృహీత్వా సహితో ధర్మం చర యథాసుఖమ్ ॥

౧౧. యజ్ఞోపవీతధారణమ్

కన్యాదాతా వరరూపిణం శ్రీపరమేశ్వరం యజ్ఞోపవీతేన సమర్పయేత్ ॥

యజ్ఞోపవీతమంత్రః

యజ్ఞోపవీతం పరమం పవిత్రం
ప్రజాపతేర్యత్సహజం పురస్తాత్ ।
ఆయుష్యమగ్ర్యం ప్రతిముంచ శుభ్రం
యజ్ఞోపవీతం బలమస్తు తేజః ॥

శ్రీ సాంబసదాశివాయ నమః ।
యజ్ఞోపవీతం సమర్పయామి ॥

౧౨. కన్యాదాన సంకల్పమ్

మమోపాత్తసమస్తదురితక్షయద్వారా
శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం
శ్రీపార్వతీపరమేశ్వరయోః
కల్యాణమహోత్సవాంగత్వేన
కన్యాదానాఖ్యం మహాకర్మ కరిష్యే ॥

॥ ఐచ్ఛిక మహాసంకల్పమ్ ॥

అథ మహాసంకల్పం కుర్యాత్ —

అనంతవీర్యస్య శ్రీమదాదినారాయణస్య అచింత్యాపరిమితశక్త్యా
భ్రియమాణస్య మహాజలౌఘస్య మధ్యే
పరిభ్రమమాణానామనేకకోటిబ్రహ్మాండానామేకతమే
అవ్యక్త–మహదహంకార–
పృథివ్యప్తేజోవాయ్వాకాశాద్యావరణైరావృతేఽస్మిన్
మహతి బ్రహ్మాండకరండమధ్యే ॥

ఆధారశక్త్యాద్యష్టదిగ్గజోపరి ప్రతిష్ఠితస్య
అతల–వితల–సుతల–తలాతల–మహాతల–రసాతల–
పాతాలాఖ్య
సప్తలోకానాముపరిభాగే ॥

భూర్భువస్సువర్మహర్జనస్తపస్సత్యాఖ్య
సప్తలోకానామధోభాగే ॥

మహానాళాయమానఫణిరాజశేషస్య
సహస్రఫణామణిమండలమండితే
దిగ్దంతిశుండాదండోత్తంభితే
లవణేక్షుసురాసర్పిర్దధిదుగ్ధశుద్ధోదకాఖ్య
సప్తసముద్రపరివృతే ॥

జంబూ–ప్లక్ష–శాల్మలి–కుశ–క్రౌంచ–శాక–పుష్కరాఖ్య
సప్తద్వీపమధ్యే
జంబూద్వీపే
భారతవర్షే
భరతఖండే
మేరోర్దక్షిణదిగ్భాగే ॥

అస్మిన్ వర్తమానే వ్యావహారికే
ప్రభవాది షష్టిసంవత్సరాణాం మధ్యే
_______ నామ సంవత్సరే
_______ అయనే
_______ ఋతౌ
_______ మాసే
_______ పక్షే
_______ తిథౌ
_______ వాసరే
_______ నక్షత్రయుక్తాయాం
శుభయోగ-శుభకరణ-ఏవంగుణవిశేషణవిశిష్టాయాం
అస్యాం శుభతిథౌ ॥

మమోపాత్తసమస్తదురితక్షయద్వారా
శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం
శ్రీపార్వతీపరమేశ్వరయోః
కల్యాణమహోత్సవాంగత్వేన
లోకక్షేమ-లోకరక్షణ-లోకకల్యాణార్థం
సర్వజనానాం క్షేమ-స్థైర్య-విజయ-
ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం
సకలసన్మంగళావాప్త్యర్థం
ధర్మార్థకామమోక్షచతుర్విధపురుషార్థసిద్ధ్యర్థం
శ్రీపార్వతీపరమేశ్వరప్రసాదసిద్ధ్యర్థం
కన్యాదానాఖ్యం మహాకర్మ కరిష్యే ॥

ఇతి మహాసంకల్పః ॥

౧౩. కన్యాదానమ్

శ్రీపార్వతీదేవ్యాః హస్తం శ్రీపరమేశ్వరస్య హస్తే సమర్పయన్ —

కన్యాదాన వాక్యమ్

ఇయం పార్వతీ మమ సుతా
సహధర్మచరీ తవ ।
ప్రతీచ్ఛ చైనాం భద్రం తే
పాణిం గృహ్ణీష్వ పాణినా ॥

ధర్మే చార్థే చ కామే చ
నాతిచరితవ్యా త్వయేయమ్ ॥

వరః —

నాతిచరామి ॥

పునః —

ధర్మే చార్థే చ కామే చ
ఇమాం నాతిచరామి ॥

౧౪. మహాసంకల్పపూర్వక ధారాదానమ్

సువర్ణ-పుష్ప-అక్షత-జలసహితం కన్యాహస్తం వరహస్తే నిధాయ ధారాం పాతయేత్ ॥

ప్రయోగవాక్యం

కన్యాం కనకసంపన్నాం కనకాభరణైర్యుతామ్ ।
దాస్యామి శంకరాయేమాం బ్రహ్మలోకజిగీషయా ॥

విశ్వంభరాః సర్వభూతాః సాక్షిణ్యః సర్వదేవతాః ।
ఇమాం కన్యాం ప్రదాస్యామి పితౄణాం తారణాయ వై ॥

॥ జీరక-గుడధారణమ్ — సుముహూర్తః ॥

శుభముహూర్తసమయే వరవధ్వోర్మధ్యే అంతఃపటం ధారయేత్ ।

జీరకగుడమిశ్రణం సిద్ధం కృత్వా, శ్రీపార్వతీపరమేశ్వరయోః హస్తయోః సమర్పయేత్ ।

సుముహూర్తకాలే పరస్పరం శిరసి జీరకగుడమిశ్రణం నిధాపయేత్ ॥

మంగళశ్లోకాః

లక్ష్మీశో భువనత్రయే నివసతు దేవో హరిః శ్రీపతిః
గౌరీశః శశిశేఖరో విజయతాం శంభుః సదా మంగళమ్ ।

అనంతరం —

శుభముహూర్తః సుముహూర్తోఽస్తు ।
సావధానాః సుముహూర్తాః సంతు ।
శ్రీపార్వతీపరమేశ్వరయోః
కల్యాణసిద్ధిరస్తు ।
సర్వమంగళాని భవంతు ॥

జీరకగుడధారణానంతరం అంతఃపటం అపసారయేత్ ।

వరవధ్వౌ పరస్పరం పశ్యేతామ్ ।

మంగళవాద్యాని ఘోషయేత్ ।

మంగళాక్షతాన్ సమర్పయేత్ ॥

హర హర మహాదేవ ।
శంభో శంకర ।
పార్వతీపతయే హర హర మహాదేవ ॥

౧౫. పాణిగ్రహణమ్

శ్రీపరమేశ్వరేణ శ్రీపార్వతీదేవ్యాః దక్షిణహస్తం గృహ్ణీయాత్ ॥

ఋగ్వేద మంత్రః

గృభ్ణామి తే సౌభగత్వాయ హస్తం
మయా పత్యా జరదష్టిర్యథాసః ।
భగో అర్యమా సవితా పురంధిర్
మహ్యం త్వాదుర్గార్హపత్యాయ దేవాః ॥

౧౬. మాంగల్యధారణమ్

మంగళసూత్రం గంధకుంకుమాదిభిః సంపూజ్య, శ్రీపరమేశ్వరస్య హస్తేన శ్రీపార్వతీదేవ్యాః కంఠే ధారయేత్ ॥

మాంగల్యమంత్రః

మాంగల్యం తంతునానేన
లోకరక్షణహేతునా ।
కంఠే బధ్నామి సుభగే
త్వం జీవ శరదాం శతమ్ ॥

మంగళవాద్యఘోషేణ మాంగల్యధారణం కారయేత్ ॥

హర హర మహాదేవ ।
పార్వతీపతయే హర హర మహాదేవ ॥

౧౭. అక్షతారోపణమ్ — తలంబ్రాలు

శ్రీపార్వతీపరమేశ్వరౌ పరస్పరం మంగళాక్షతాన్ ఆరోపయేతామ్ ॥

ఆబ్రహ్మలోకాదాశేషాదాలోకాలోకపర్వతాత్ ।
యే వసంతి ద్విజాస్తేభ్య ఆశీర్వాదార్థమక్షతాన్ ॥

శ్రీరస్తు ।
శుభమస్తు ।
కల్యాణమస్తు ।
అవిఘ్నమస్తు ।
ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధిరస్తు ॥

౧౮. బ్రహ్మగ్రంథిః

వరవధ్వోర్వస్త్రాంచలౌ మంగళద్రవ్యసహితౌ సంయోజ్య గ్రంథిం బధ్నీయాత్ ॥

ఓం సమంజంతు విశ్వేదేవాః సమాపో హృదయాని నౌ ।
సం మాతరిశ్వా సం ధాతా సముదేష్ట్రీ దధాతు నౌ ॥

౧౯. అగ్నిప్రతిష్ఠా — వివాహహోమః

విధివదగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య —

ఓం అగ్నయే స్వాహా ।
అగ్నయ ఇదం న మమ ॥

ఓం సోమాయ స్వాహా ।
సోమాయేదం న మమ ॥

ఓం ప్రజాపతయే స్వాహా ।
ప్రజాపతయ ఇదం న మమ ॥

తతః వివాహప్రధానహోమం కుర్యాత్ ॥

౨౦. లాజాహోమః

వధూహస్తయోర్లాజాన్ నిధాయ అగ్నౌ జుహుయాత్ ॥

ఇయం నార్యుపబ్రూతే
లాజానావపంతికా ।
ఆయుష్మానస్తు మే పతిర్
ఏధంతాం జ్ఞాతయో మమ ॥

ఇతి లాజాహుతిం జుహుయాత్ ॥

౨౧. సప్తపదీ

అగ్నేరుత్తరతః సప్త పదాని గమయేత్ ॥

ఏకమిషే విష్ణుస్త్వాన్వేతు ॥

ద్వే ఊర్జే విష్ణుస్త్వాన్వేతు ॥

త్రీణి వ్రతాయ విష్ణుస్త్వాన్వేతు ॥

చత్వారి మాయోభవాయ విష్ణుస్త్వాన్వేతు ॥

పంచ పశుభ్యో విష్ణుస్త్వాన్వేతు ॥

షడ్ ఋతుభ్యో విష్ణుస్త్వాన్వేతు ॥

సప్త సప్తభ్యో హోత్రాభ్యో విష్ణుస్త్వాన్వేతు ॥

సప్తమపదానంతరం —

సఖా సప్తపదా భవ ।
సఖాయౌ సప్తపదా బభూవ ।
సఖ్యం తే గమేయమ్ ।
సఖ్యాత్తే మా యోషమ్ ।
సఖ్యాన్మే మా యోష్ఠాః ॥

౨౨. హృదయస్పర్శనమ్

మమ వ్రతే తే హృదయం దధామి ।
మమ చిత్తమనుచిత్తం తే అస్తు ।
మమ వాచమేకమనా జుషస్వ ।
ప్రజాపతిస్త్వా నియునక్తు మహ్యమ్ ॥

౨౩. అశ్మారోహణమ్

ఇమమశ్మానమారోహ
అశ్మేవ త్వం స్థిరా భవ ।
ద్విషంతమపబాధస్వ
మా చ త్వం ద్విషతామధః ॥

౨౪. ధ్రువ-అరుంధతీ దర్శనమ్

ఆకాశదర్శనే సాధ్యే సతి ధ్రువమరుంధతీం చ దర్శయేత్ ॥

వరః ధ్రువనక్షత్రం పశ్యన్ —
ధ్రువక్షితిర్ధ్రువయోనిర్ధ్రువమసి ధ్రువతః స్థితమ్ ।
త్వం నక్షత్రాణాం మేథ్యసి స మా పాహి పృతన్యతః ॥
ఇతి వరం ధ్రువం దర్శయేత్ ॥

అరుంధతీదర్శనమ్
సప్తర్షయః ప్రథమాం కృత్తికానామరుంధతీం యే ధ్రువతా హ నిన్యుః ।
షట్కృత్తికాముఖ్యయోగం వహంతీయమస్మాకం భ్రాజత్వష్టమీ ॥
ఇతి అరుంధతీం దర్శయేత్ ॥

దాంపత్యస్థైర్యసిద్ధ్యర్థం ధ్రువారుంధతీదర్శనం కారయేత్ ॥

౨౫. శ్రీ పార్వతీపరమేశ్వర సింహాసనారోహణమ్

శ్రీపార్వతీపరమేశ్వరౌ ఏకాసనే సమాసీనౌ భావయేత్ ॥

వాగర్థావివ సంపృక్తౌ
వాగర్థప్రతిపత్తయే ।
జగతః పితరౌ వందే
పార్వతీపరమేశ్వరౌ ॥

౨౬. మంగళనీరాజనమ్

ధూపం సమర్పయామి ।
దీపం దర్శయామి ।
నైవేద్యం నివేదయామి ।
తాంబూలం సమర్పయామి ।
కర్పూరానందనీరాజనం సమర్పయామి ॥

కర్పూరగౌరం కరుణావతారం
సంసారసారం భుజగేంద్రహారం ।
సదా వసంతం హృదయారవిందే
భవం భవానీసహితం నమామి ॥

౨౭. ఆశీర్వచనమ్

స్వస్తి ప్రజాభ్యః పరిపాలయంతాం
న్యాయ్యేన మార్గేణ మహీం మహీశాః ।

గోబ్రాహ్మణేభ్యః శుభమస్తు నిత్యం
లోకాః సమస్తాః సుఖినో భవంతు ॥

శ్రీపార్వతీపరమేశ్వరయోః అనుగ్రహేణ
సర్వేషాం భక్తజనానాం
ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధిరస్తు ।
సకలసన్మంగళావాప్తిరస్తు ॥

౨౮. కల్యాణమంగళమ్

శివాయ గౌరీవదనాబ్జవృంద
సూర్యాయ దక్షాధ్వరనాశకాయ ।
శ్రీనీలకంఠాయ వృషధ్వజాయ
తస్మై శికారాయ నమః శివాయ ॥

సర్వమంగళమాంగల్యే
శివే సర్వార్థసాధికే ।
శరణ్యే త్ర్యంబకే గౌరి
నారాయణి నమోఽస్తు తే ॥

మంగళం భగవాన్ శంభుః
మంగళం వృషభధ్వజః ।
మంగళం పార్వతీనాథో
మంగళాయ తనోతు నః ॥

॥ శ్రీ ఉమామహేశ్వరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీ పార్వతీపరమేశ్వర కల్యాణం సంపూర్ణమ్ ॥